

Къазма орта мактап

Ана тилден 8 класда оюн дарс «Билим аукцион»

Дарсны темасы: «Гечилген материалны тақрарлав»

Муаллим: Магомедова Асият Надирбековна

2020 йыл

Дарсны темасы: «Гечилген материалны тақрарлав»

Дарсны баяны (аннотация)

Оюн къайдада оytгерилеген бу дарс яшлар булан охув йылны ахырына гечилген материалны беклешдирмек муратда оytгериле. Гъалиги заманны талапларына гёре билим беривде техниканы имканлыкълары булан дарс беривни янгы къайдаларын бек ушатып къоллайбыз. Дарсларда янгы технологияланы къоллав яшланы дарслагъя муштарлыгъын түвдурға, бажарывлугъун оьсдюрювге кемек эте. Гечилген материалны тақрарлай туруп, яшланы билимин тергеме, охувчуларда ТЮЗ англавну түвдурма, сонг да яшланы пикирлешив бажарывлукъларын оьсдюрме ва четимликлени эбинден гелме уйретме герек. Дарс оюн къайдада оytгериле, бёлюклерден къурулгъан.

Гъар бёлюкде соравлар бар. Соравну къыйынлыгъына, четимлигине къарап, баллар да бериле.

Команда гезик булан соравланы айыра ва жавап бере, жавабына гёре баллар да ала. Команда жавап берип болмаса, бириси команда жавап бере ва жавабына гёре бал да ала.

Оюнну артында натижасы чыгъарыла, баллар санала ва яшлар къыйматлана. Оюн эки дарс юрюле.

Дарсны мурады:

- а) яшланы ана тилине ва адабиятына бакъгъан сюювюн оьсдюрюв;
- б) гечилген материалны беклешдирив;
- в) пикирлешив бажарывлукъларын оьсдюрив, оюн, эсин теренлещдирив .

Дарсны къуралы: проектор, ноутбук

Дарсны тайпасы: беклешдирив дарс.

Дарсны юрюшю:

1. Къурум мюгълет

2. Дарсны темасы экранда чыгъа:

«Гечилген материалны **тақрарлав**.»

«Муаллимни сёзю» (Дарсны гъакъында англав бериле, оюнну талаплары булан яшланы таныш этив).

Оюнну башында эки де командағъа бир сорав бериле. Гъар команданы капитаны чыгъып. соравға гезик булан жавап бере, къайсы капитан утса, шону командасы оюнну башлай.

Сорав: Аукционға салына эки къумукъ шаирни китабы, шаирлер ювукълар, къумукъ поэзияны кёгүндө сёнмес юлдузлар. Оланы атлары
(Йырчы Къазакъ, М.А.Османов)

Муаллим, яшлар билмесе , кемеклеше, шиъруларыны гесеклерин охуй.

-Заман бизге гъали шулай айлангъан...

- Охума, билме чалыш, бош йиберме заманны...

1 тапшурув «Къумукътюзню гъакъыда текст къурма герек (беш жумла).»

Бағасы 10 бал

1 бал АткъайГъажаматовну «Мен ойкеммен» деген повести кимге багъышлангъан?

(Зайналабит

Батырмурзаевгъа)

1 бал Дагыстанны халкъ шаири. Яхсайда тувгъан. Урлангъан ажжал» деген поэманды язгъан къумукъ шаир.

(Магъаммат Атабаев.)

1 бал «Къылыхъ китап» кимдир автору?

(Абусупиян Акаев.)

1 бал 1934- Ыылда «Яңгырыв» деген ат булан биринчи китабы чыкъгъан шаир.

(Анвар Гъажисев)

1 бал Волга оъзенни алдынгъы аты нечик болгъан? (Эдил)

1бал. Эдил къайсы денгизге тегюле? (Каспий)

2 тапшурув. «Айтывну жый» Бир команададан бирев айтывну башын айта, экинчи команададан бирев айтывну битдире

2 бал. Аз сёйле, кеп тынгла...

(Уялмассан)

2 бал Къаргъа къаргъаны...

(Гёзюн чокъумас)

2 бал Халкъ бириксе ...

. (Эл тувар)

2 бал Игит уйде тувар...

. (къырда оълер)

2 бал Уллу айтгъаны этмеген...

(мурадына этмеген)

2 бал Айтылгъан сёз...

(Атылгъан окъ)

2 бал Тил билмесе...

(ёл билмес)

2 бал тили барны...

(ёлу бар)

1бал Къумукъ сатирик кимдир? (Н.Ханмурзаев)

3 тапшурув «Ким айтар?»

1бал Къумукъ театр кимни атын юрюте? (А.Салаватов)

1бал Къумукъ сатирик кимдир? (Н.Ханмурзаев)

5 бал «Бары да сезлери бир гъарп булан башланагъан хабар тизив.»

( )

5бал «Ким утар» Эришге айтывлар айтыв. Командаларда тартышыв

1 бал Уллу айтгъанны этмеген...

(мурадына этмеген)

Ял алыв мюгълет

Муаллим къушланы атларын орусча айта, яшлар къумукъча атын айта

Гусак- атакъаз

Лебедь – къув

Жагъа – грач

Удод – гюгюк

Скворец – скворец

Филин – ябалакъ

Журавль – турна

Коршун – тююлген

Жаворонок – торгъай

Иволга – сарича жымчыкъ

4 тапшурув *Масхара соравлар*

1 бал Эки къолда 10 бармакъ бар, онг къолда нече бармакъ бар?

(беш бармакъ)

1 бал Къайсы оъзенни къою бар?

(Къойсүв)

1 бал Къайсы йыл барындан да къысгъа?

(Яңғы йыл)

1 бал Къумукъ тилде чыгъағъан газетлени, журналланы атлары

(«Ёлдаш», «Къумукъ тюз», Танчолпан», Къарчыгъа», «Дагъыстанлы къатын»)

10 бал. Проектордан соравлар салына Тартышыв

«Насип» деген шиъруну автору кимдир?

(Й.Къазакъ)

Къумукъ адабиятны кюрчюсөн салғанланы бириси

(Ю.Гереев)

Къайсы асарда орусланы уллу язывчусу Лев Толстойну келпети суратланғъан?

(Аткъай «Къубагийик мююзлер»)

«Шавхалны къаласы» автору кимдир?

(М.А.Османов)

Б.Астемировну « Танчолпан» деген асары кимге бағышланғъан?

(3.Батырмурзаевгъа)

Кимни сезлеридир? – Халкъ эшиштсе нечик сёйлер?...

Н.Батырмурзаев «Языкъ Гъабибат» Абдулкерим

Къумукъ тилде чыгъагъан газетлени, журналланы атлары

(«Ёлдаш», «Къумукъ тюз», Танчолпан», Къарчыгъа», «Дагъыстанлы къатын»)

A.Салаватовну къайсы асарына gere опера салынгъан?

(«Айгъази»)

Бизин юртну шаирлери ва язывчулары

М.Бийболатов, С.Бийболатова, К.Акгезов, У.Сулейманова, Б.Гамзаева

Сёзлени жутун къумукъча айт

Понедельник ,вторник, среда. четверг, пятница, суббота, воскресенье

Гъар командадан бирев оъзюню сочинениясын охуй «Не татлидир ана тил»

Дарсны натижасы чыгъарыла(Жюри балланы санай. Яшлар къыйматлана, яшлар къыйматланагъанда команда да яхшы, жағы ортақъчылықъ этгенлер гөз алғы тутула).

Муаллимни сёзю:

-Яшлар, биз бу дарсыбызды чебер сёзни усталары, язывчуларыбызны, шаирлери бизни асарларын тактарладыкъ..Яшлар, гелигиз, бизин шулай татли, бай тилибизни аздырмайыкъ, ана тилибизни анабыз йимик сюейик, ана тилибиз булан оъктем болайыкъ.

Рефлексия.Экранда язылып чыгъа (яшлар биригин айыра)

1.Дарс къужурлу эди, оюмну теренлештирдим, билимим артдырдым.

2.Дарс ялкъывлу эди, гъакълашмадым, пайдалы маълуматлар алмадым, билимиме къошум этмедин.